

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ  
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра прикордонної служби факультету безпеки державного кордону

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ООК 29 «ПРИКОРДОННА СЛУЖБА»  
ОПП «Психологія»**

**Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський)  
**Галузь знань:** 05 Соціальні та поведінкові науки  
**Спеціальність:** 053 Психологія  
**Форма здобуття освіти:** денна

## АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Прикордонна служба» є обов'язковою для вивчення ОПП «Психологія». Вивчається курсантами протягом чотирьох курсів навчання на кафедрі Прикордонної служби.

**Мета вивчення навчальної дисципліни** – формування стійких знань, умінь та навичок у курсантів щодо організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону та дій сил і засобів підрозділу в різних умовах обстановки.

**Завдання навчальної дисципліни** – підготувати курсантів до організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону на посаді начальника відділення інспекторів прикордонної служби.

**Дисципліна «Прикордонна служба» складається з чотирьох прикордонних задач.**

2-й курс (III семестр): прикордонна задача №1 «Основи прикордонної служби».

2-й курс (IV семестр): прикордонна задача №2 «Теорія прикордонної служби підрозділу охорони державного кордону».

3-й курс: прикордонна задача №3 «Управління підрозділом охорони державного кордону».

4-й курс: прикордонна задача №4 «Організація та керівництво оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки».

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

**знати:**

**у результаті вивчення прикордонної задачі №1:**

- основні положення про державний кордон України;
- основні положення про територіальне море та внутрішні води України;
- основні положення режиму державного кордону та прикордонного режиму;
- зміст та ознаки правопорушень, які віднесені до компетенції Держприкордонслужби України;
- хитрощі, які використовують правопорушники та правила їх розпізнавання;
- основи служби прикордонних нарядів, види та завдання прикордонних нарядів «Прикордонний патруль», «Пост спостереження», «Пост технічного спостереження», «Робоча група на кордоні», «Секрет», «Засідка», «Контрольний пост», «Група реагування», «Адміністративно-оперативна група», «Заслон», «Розвідувально-пошукова група»;
- правила прикордонної служби, яких дотримуються в прикордонному наряді;
- умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї та службових собак прикордонником на службі;
- послідовність дій прикордонника в різних умовах обстановки;
- послідовність дій щодо підготовки прикордонника до служби;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №2:**

- права, обов'язки та підпорядкованість старшого прикордонного наряду;
- службові порядки прикордонного наряду;
- дії старшого прикордонного наряду при виконання завдань в прикордонних нарядах;
- дії старшого прикордонного наряду у разі необхідності захисту життя та здоров'я прикордонників а та громадян;
- види правопорушень, припинення яких віднесено до компетенції підрозділу охорони державного кордону;
- характеристику сил і засобів підрозділу охорони державного кордону і правила їх застосування;
- порядок вивчення прикордонником ділянки відповідальності;
- зміст понять, які використовуються в оперативно-службовій діяльності підрозділу охорони державного кордону;
- зміст складових побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону;
- умовні знаки і скорочення, які використовуються в оперативно-службових документах підрозділу охорони державного кордону;
- організацію охорони військового містечка та правила пропускнуго режиму до підрозділу охорони державного кордону;
- склад, призначення та завдання прикордонних нарядів, які призначені для охорони підрозділу охорони державного кордону («Чатовий») та управління прикордонною службою («Старший зміни прикордонних нарядів», «Черговий підрозділу охорони кордону»);

#### **у результаті вивчення прикордонної задачі №3:**

- зміст підготовки та участі начальника підрозділу охорони державного кордону у службовій нараді начальника відділу прикордонної служби;
- зміст роботи начальник підрозділу охорони державного кордону по прийняттю рішення на здійснення оперативно-службової діяльності;
- методику роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по плануванню охорони кордону;
- способи доведення завдань начальником підрозділу охорони державного кордону;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації взаємодії;
- зміст підготовки зміни прикордонних нарядів до несення служби;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по управлінню службою;
- зміст розпоряджень та завдань особовому складу підрозділу охорони державного кордону в умовах реалізації обстановки;
- зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо контролю виконання завдань оперативно-службової діяльності;

#### **у результаті вивчення прикордонної задачі №4:**

- основні поняття спеціальних заходів з пошуку правопорушників та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по їх організації;
- основні підрозділи охорони державного кордону прикордонного загону;
- структурні підрозділи відділу прикордонної служби;

- підготовка та здійснення оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби;
- характеристику ускладнення обстановки на ділянці підрозділу охорони кордону та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки;

***вміти:***

**у результаті вивчення прикордонної задачі №1:**

- діяти у разі виявлення ознак правопорушень в основних видах прикордонних нарядів;
- застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї в основних видах прикордонних нарядів;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №2:**

- організовувати службу прикордонних нарядів «Контрольний пост», «Розвідувально-пошукова група», «Група реагування», «Заслон» та керувати їх діями в різних умовах обстановки;
- користуватися умовними знаками і скороченнями при складанні та використанні оперативно-службових документів підрозділу охорони державного кордону;
- виконувати завдання прикордонних нарядів «Старший зміни прикордонних нарядів» та «Черговий підрозділу охорони кордону»;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №3:**

- відпрацьовувати оперативно-службові документи з оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;
- оцінювати обстановку та формулювати з неї висновки;
- приймати рішення на охорону державного кордону;
- організовувати взаємодію та управління підрозділом охорони державного кордону;
- ставити завдання та віддати розпорядження;
- управляти оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону;
- оцінювати результатами оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №4:**

- здійснювати основні оперативно-тактичні розрахунки щодо пошуку правопорушників;
- організовувати спеціальні заходи з пошуку правопорушників начальником підрозділу охорони державного кордону;
- організувати дії підрозділу охорони державного кордону у разі блокування військового містечка, по припиненню не збройних провокації противника, по припиненню збройних провокацій противника;

***ознайомитись з:***

**у результаті вивчення прикордонної задачі №1:**

- діяльністю Державної прикордонної служби України як правоохоронного органу спеціального призначення;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №2:**

- завданнями та характеристикою ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону;
- державними органами, організаціями та органами самоврядування, які діють на ділянці підрозділу охорони державного кордону в інтересах охорони державного кордону України;
- формами оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону;
- вимогами до старшого прикордонного наряду та порядку його призначення;
- роллю і місцем старшого прикордонного наряду у здійсненні підготовки складу наряду до служби;
- оформленням схеми ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону з використанням умовних знаків та скорочень;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №3:**

- особливостями здійснення оперативно-службової діяльності та змістом роботи начальника підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах, а також в гірсько-лісистій місцевості;
- силами і засобами підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах;
- порядком здійснення оповіщень та донесень на морській (річковій) ділянці державного кордону і у виключній (морській) економічній зоні;

**у результаті вивчення прикордонної задачі №4:**

- порядком розробки плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників;
- порядком ведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників;
- характеристикою можливих дій правопорушників при: блокуванні військового містечка; здійсненні не збройних та збройних провокацій на кордоні;
- оперативно-службовою діяльністю прикордонного загону;
- призначенням та завданнями відділу прикордонної служби та його структурних підрозділів;
- підготовкою та здійсненням оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби.

**ВИКЛАДАЧІ:**

- 1-й курс навчання - старший викладач кафедри прикордонної служби підполковник Віктор МАРТИНЮК.
- 2-й курс навчання - доцент кафедри прикордонної служби, кандидат військових наук, підполковник Ігор КРИВИЙ.
- 3-й курс навчання - доцент кафедри прикордонної служби, кандидат військових наук, підполковник Олександр МИХАЙЛЕНКО.
- 4-й курс навчання - доцент кафедри прикордонної служби, кандидат військових наук, підполковник Денис ЗАХАРЧУК.

### **ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.**

Загальна тактика, Військова топографія, Фізичне виховання, Особиста безпека та застосування сили, Вогнева підготовка, Інженерне забезпечення охорони кордону, Системи та комплекси зв'язку ООДК.

### **МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.**

Спеціалізовані начальні класи (301, 302, 306, 311, 312), Польовий центр забезпечення навчального процесу НАДПСУ (навчальна ділянка державного кордону, тактичне поле, інтелектуальний кордон), озброєння та екіпіровка прикордонних нарядів, імітаційні засоби.

### **ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у курсантів наступних **програмних компетентностей**:

#### **А) загальні компетентності:**

ЗК-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. .

ЗК-6 Здатність планувати та управляти часом, приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати автономно, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт..

ЗК-9 Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

#### **Б) Компетентності за вибором навчального закладу**

ВК-1 Знання та розуміння: правових засад функціонування держави і основ законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини та меж їх застосування для забезпечення безпеки державного кордону; демократичних цінностей; системи забезпечення національної безпеки України; сутності та основних питань етики збройної боротьби; призначення професії офіцера.

ВК-2 Розуміння системи та процесів забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності.

ВК-3 Здатність організовувати охорону державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її відповідність прогнозованому стану протиправної діяльності та діям противника, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, діяти у складі прикордонних нарядів, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, планувати й організовувати превентивні заходи.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення курсантами наступних **програмних результатів навчання**:

### **А) Програмні результати навчання зі спеціальності**

ПРН-14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН-15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

### **Б) Програмні результати навчання за вибором навчального закладу**

ВРН-1 Здатність виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, правозастосовної та правоохоронної діяльності в різних умовах обстановки, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи.

ВРН-2 Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій.

ВРН-3 Здатність організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосувати сили і засоби у різних умовах обстановки, всіх видах бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення.

**Досягнення програмних результатів навчання передбачає здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових.**

ПРН-14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.

Знання: змісту функцій управління прикордонним підрозділом в якості його керівника в процесі вирішення завдань оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

Розуміння: складових функцій управління прикордонним підрозділом щодо оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

Застосовування: лідерських якостей з метою ефективного виконання різних ролей у команді у процесі вирішення фахових завдань.

Аналіз: управлінської діяльності на результати оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу у різних умовах обстановки.

Синтез: поєднання (використання) різних способів управлінської діяльності для досягнення результатів оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу у різних умовах обстановки.

Оцінювання: результативності управлінської діяльності прикордонним підрозділом в досягненні завдань оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

ПРН-15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Знання: змісту та особливостей підготовки до виконання завдань за призначенням у різних умовах.

Розуміння: впливу різних умов обстановки на зміст та особливості підготовки до виконання завдань за призначенням у різних умовах.

Застосування: форм і методів підготовки виконання завдань за призначенням у різних умовах.

Аналіз: ефективності форм і методів підготовки виконання завдань за призначенням у різних умовах.

Синтез: поєднання різних форм і методів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.

Оцінювання: ефективності підготовки до виконання завдань за призначенням у різних умовах.

ВРН-1 Здатність виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, правозастосовної та правоохоронної діяльності в різних умовах обстановки, розробляти відповідну документацію, звіти, складати процесуальні документи.

Знання: процедури прикордонної служби, основну документацію підрозділу охорони державного кордону.

Розуміння: змісту прикордонної служби, її процедур.

Застосування: процедур прикордонної служби.

Аналіз: результатів процедур прикордонної служби в оперативно-службовій діяльності підрозділу охорони державного кордону.

Синтез: розробляти службову документацію підрозділу охорони державного кордону.

Оцінювання: ефективності прикордонної служби в оперативно-службовій діяльності підрозділу охорони державного кордону.

ВРН-2 Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій.

Знання: змісту функцій управління прикордонним підрозділом щодо оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

Розуміння: складових функцій управління прикордонним підрозділом щодо оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

Застосовування: положень управління прикордонним підрозділом при виконанні завдань оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

Аналіз: управлінської діяльності на результати оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу у різних умовах обстановки.

Синтез: поєднання (використання) різних способів управлінської діяльності для досягнення результатів оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу у різних умовах обстановки.

Оцінювання: результативності управлінської діяльності прикордонним підрозділом в досягненні завдань оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки.

ВРН-3 Здатність організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосувати сили і засоби у різних умовах обстановки, всіх видах бойового, ресурсного та інженерно-технічного забезпечення.

Знання: основ побудови охорони державного кордону та застосування сил і засобів у різних умовах.

Розуміння: зміст підсистем побудови охорони державного кордону та призначення сил і засобів у різних умовах.

Застосовування: сил і засобів у різних умовах для функціонування підсистем побудови охорони державного кордону.

Аналіз: можливостей сил і засобів підрозділу охорони державного кордону.

Синтез: об'єднання підсистем побудови охорони державного кордону для виконання завдань оперативно-службової діяльності.

Оцінювання: результативність функціонування підсистем побудови охорони державного кордону.

**ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ**

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота											Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групова вправа	практичні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	Комплексне контрольне (практичне) заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота					ІРГР
II	3	3	90	56	4	32	4	12			4				2		2						32			
II	4	4	120	84		36	6	26			4	6		6	4		2					2	32		+	
III	5	1	30	24		22					2				2		2						4			
III	6	1	30	26				22			4				2		2						2			
IV	7	1	30	26	2	6	4	12			2				2		2						2			
IV	8	2	60	54	2	4	24			18				6	2		2						4	+		
<b>Усього за дисципліну</b>		<b>12</b>	<b>360</b>	<b>270</b>	<b>8</b>	<b>100</b>	<b>38</b>	<b>72</b>		<b>18</b>	<b>16</b>	<b>6</b>		<b>12</b>	<b>14</b>		<b>12</b>					<b>2</b>	<b>76</b>			

## ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Для 2 курсу

Запланована кількість аудиторного навантаження – 140 годин

№ теми	Найменування теми	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин																Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16				
1	Основи дисципліни «Прикордонна служба»	4	Л2	Гз2														09	1/1Л (2), 1/2Гз (2) 2/1Л (2), 2/2Гз (2), 2/3Гз (2), 2/4Гз (2), 2/5Гз (2), 2/6Гз (2), 2/7Гз(2), 8/2Гз (2), 2/9Гз (2), 2/10Кр (2)	24		
2	Теорія служби прикордонних нарядів	20	Л2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Кр2									
3	Загальні правила служби у прикордонному наряді.	18	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гв2	Гв2						10	3/1Л (2), 3/2Гз (2), 3/3Гз (2), 2/4Гз (2), 2/5Гз (2), 2/6Гз (2), 2/7Гз (2), 8/2Гв (2), 2/9Гв (2)	18		
4	Практика служби прикордонних нарядів	14	Пз6	Пз6	Кр2													10-11	4/1Пз(6), 4/2Пз(6), 4/3Кр(2)	14		
5	Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду	12	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Кр2										01	5/1Гз(2); 5/2Гз(2); 5/3Гз (2); 5/4Гз (2); 5/5Гз (2); 5/6Кр (2);	12		
																		02				
6	Практика дій старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону	24	Пз6	Пз6	Пз6	Кз6												03	7/1Гз(2); 7/2Гз (2); 7/3Гз (2); 7/4Гз (2); 7/5Гз (2); 7/6Гз(2); 7/7Гз(2); 7/8Гз (2); 7/9Гз(2); 7/10Пз (2);	20		
																		04				
7	Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону	42	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Гз2	Пз2	Пз6	Гз2	Гз2	Гз4	Гв6	Кр2	05	7/11Пз (6); 7/12Гз (2); 7/13Гз (2); 7/14Гз (4); 7/15Гв (6); 7/16Кр (2);	22
																				06		6/1Пз (6); 6/2Пз (6); 6/3Пз (6); 6/4Кз (6);
	Диференційований залік	6	Дз6																	07	Дз (6)	6
<b>Всього</b>		<b>140</b>																		<b>Всього</b>		<b>140</b>

## Умовні скорочення:

Лекція – Л. Практичне заняття – Пз. Групове заняття – Гз. Семінарське заняття – Сз. Групова вправа – Гв. Рольова гра – Рг. Контрольна робота – Кр. Комплексне заняття – Кз. Залік – З. Диференційований залік – Дз. Екзамен – Е. Заняття, що обов'язкове для оцінювання - Пз(2).

## Для 3 курсу

## Запланована кількість аудиторного навантаження – 50 годин

№ теми	Найменування теми	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин														Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин.				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14							
8	Теоретичні основи управління службою підрозділу охорони державного кордону.	24																09	8/1Гз(2); 8/2Гз(2); 8/3Гз(4); 8/4Гз(2);	10			
																			10	8/5Гз(2); 8/6Гз(2); 8/7Гз(2);	6		
																				11	8/8Гз(2); 8/9Гз(2);	4	
																				12	8/10Гз(2); 8/11 Кр(2)	4	
9	Практика в роботі начальника підрозділу охорони державного кордону з організації та керівництва оперативно-службовою діяльністю.	26																	01	9/1Пз(4); 9/2 Пз(2);	6		
																				03	9/3Пз(4); 9/4 Пз(4); 9/5 Пз(2)	10	
																					04	9/6Пз(2); 9/7 Пз(2);	4
																					05	9/8Пз(2); 9/9 Кр(4)	6
<b>Всього</b>		<b>50</b>																	<b>Всього</b>	<b>50</b>			

## Умовні скорочення:

Лекція – Л. Практичне заняття – Пз. Групове заняття – Гз. Семінарське заняття – Сз. Групова вправа – Гв. Рольова гра – Рг. Контрольна робота – Кр. Комплексне заняття – Кз. Залік – З. Диференційований залік – Дз. Екзамен – Е. Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 5/3Пз(2).

## Для 4 курсу

## Запланована кількість аудиторного навантаження – 80 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин																Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	К-сть годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
10	Організація та ведення пошукових дій на ділянці підрозділу охорони державного кордону.	18	Гз2	Пз2	Пз4	Пз6	Гв4												10	10/1Гз(2), 10/2Пз(2), 10/3Пз(4), 10/4Пз(6), 10/5 Гв(4).	18
11	Основи оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби.	8	Л2	Гз2	Гз2	Кр2													11	11/1Л(2), 11/2Гз(2), 11/3Гз(2), 11/4Кр(2),	10
12	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо локалізації кризових ситуацій	30	Гз2	Гз2	Гв6	Гв6	Гв6	Гв6	Л2										02	12/1Гз(2), 12/2Гз(2), 12/3Гв(6), 12/4Гв(6).	16
																			03	12/5Гв(6), 12/6Гв(6), 12/7Л(2),	14
13	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо здійснення оперативно-службової діяльності.	18	Рг18																04	Рг (18)	18
	Екзамен	6	Е6																05	Е(6)	6
	<b>Всього</b>	<b>80</b>																	<b>Всього</b>		<b>80</b>

## Умовні скорочення:

Лекція – Л. Практичне заняття – Пз. Групове заняття – Гз. Семінарське заняття – Сз. Групова вправа – Гв. Рольова гра – Рг . Контрольна робота – Кр. Комплексне заняття – Кз. Залік – З. Диференційований залік – Дз. Екзамен – Е. Заняття, що обов’язкове для оцінювання - 5/3Пз(2).

## ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2-й курс

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
<b>Прикордонна задача №1</b>			<b>90/56</b>	<b>Основи прикордонної служби</b>	
<b>3 семестр</b>					
<b>1</b>				<b>Основи дисципліни «Прикордонна служба».</b>	
	1	Лекція	2	Введення в навчальну дисципліну «Прикордонна служба». Навчальні питання: 1. Історія кафедри «Прикордонної служби». 2. Зміст і послідовність вивчення навчальної дисципліни «Прикордонна служба».	РПНД
	2	Групове заняття	2	Основні положення про державний кордон України. Навчальні питання: 1. Зміст поняття «державний кордон», його встановлення та позначення на місцевості. 2. Зміст понять «територіальне море», «внутрішні води» та «прилегла зона» України. 3. Зміст поняття «режим державного кордону» та «прикордонний режим».	1.1 1.4
		Самостійна робота	6	Порядок здійснення контролю за дотримання режиму державного кордону	1.21
		Самостійна робота	6	Порядок контролю за дотриманням правил в'їзду, тимчасового перебування, проживання та пересування громадян у межах прикордонної смуги і контрольованих прикордонних районів	1.21
<b>2</b>				<b>Теорія служби прикордонних нарядів</b>	
	1	Лекція	2	Державна прикордонна служба України – правоохоронний орган спеціального призначення. Навчальні питання: 1. Основні положення законодавства України щодо діяльності Державної прикордонної служби України. 2. Загальна структура Державної прикордонної служби України. 3. Відділення інспекторів прикордонної служби - основний підрозділ охорони державного кордону.	1.2
	2	Групове заняття	2	Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Сили підрозділу охорони державного кордону, які призначаються для	1.11 1.31 2.3

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				служби в прикордонних нарядах. 2. Характеристика засобів охорони державного кордону.	
	3	Групове заняття	2	Зміст та ознаки правопорушень, які припиняють прикордонні наряди. Навчальні питання: 1. Зміст та ознаки правопорушень режиму державного кордону. 2. Зміст та ознаки правопорушень прикордонного режиму. 3. Характеристика інших правопорушень, віднесених до компетенції Держприкордонслужби України.	2.2 3.17
	4	Групове заняття	2	Хитрощі, які використовують правопорушники та правила їх розпізнавання. Навчальні питання: 1. Хитрощі, які використовують правопорушники. 2. Загальні правила розпізнавання хитрощів правопорушників.	3.14 3.17
	5	Групове заняття	2	Загальні поняття про утворення слідів людини. Навчальні питання: 1. Елементи доріжки слідів ніг людини. 2. Ознаки доріжки слідів, які вказують на напрям руху правопорушника, їх кількість, час та хитрощі, які ним застосовувались. 3. Способи та правила виявлення й розпізнавання слідів людини на місцевості.	3.14 3.17
		Самостійна робота	6	Основні способи несення служби прикордонних нарядів	1.30 2.1
	6	Групове заняття	2	Основи служби прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Поняття та види прикордонних нарядів. 2. Обов'язки та права прикордонних нарядів. 3. Обмеження та регламентація дій прикордонника в прикордонному наряді.	1.11 2.3 3.20
	7	Групове заняття	2	Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонними нарядами «Прикордонний патруль», «Пост спостереження», «Пост технічного спостереження». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Прикордонний патруль».	1.11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Пост спостереження». 3. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Пост технічного спостереження».	
	8	Групове заняття	2	Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонними нарядами «Робоча група на кордоні», «Секрет», «Засідка», «Контрольний пост». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Робоча група на кордоні». 2. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Секрет». 3. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Засідка». 4. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Контрольний пост».	1.11
	9	Групове заняття	2	Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонними нарядами «Група реагування», «Адміністративно-оперативна група», «Заслон», «Розвідувально-пошукова група». Навчальні питання: 1. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Група реагування». 2. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Адміністративно-оперативна група». 3. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Заслон». 4. Склад, призначення, способи виконання завдання прикордонним нарядом «Розвідувально-пошукова група».	1.11
		Самостійна робота	2	Підготовка до контрольної роботи	По темі №№1,2
	10	Контрольна робота	2	<b>Модульний контроль №1</b> Контрольна робота по темі №№1,2	По темі №№1,2
<b>3</b>			<b>18</b>	<b>Загальні правила служби у прикордонному наряді.</b>	
	1	Групове	2	Правила прикордонної служби, яких дотримуються в прикордонному	1.11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		заняття		<p>наряді. Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Правила маскуванню прикордонних нарядів та їх зміст.</li> <li>2. Правила взаємодії та їх зміст, сигнали взаємодії.</li> <li>3. Правила подачі та читання сигналів взаєморозпізнавання вдень і вночі.</li> <li>4. Характеристика подій, про які прикордонник доповідає негайно.</li> <li>5. Порядок дій прикордонника при перевірці його служби.</li> </ol>	2.3 3.20
	2	Групове заняття	2	<p>Умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї та службових собак прикордонником на службі</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Умови застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, службових собак.</li> <li>2. Умови застосування зброї.</li> <li>3. Дії прикордонника після застосування зброї, спеціальних засобів, службових собак для припинення правопорушення.</li> </ol>	1.5 1.30 3.20
	3	Групове заняття	2	<p>Правила дій прикордонника при висуванні до місця служби та під час служби.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Заходи безпеки під час несення служби.</li> <li>2. Правила огляду місцевості, місцевих предметів та пошуку ознак можливого правопорушення прикордонником на службі.</li> <li>3. Правила організації спостереження під час служби на місці та під час руху.</li> </ol>	1.11 1.30 3.20
	4	Групове заняття	2	<p>Правила ведення спостереження в прикордонному наряді.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Правила підйому на спостережну вежу та спуску з неї, положення зброї.</li> <li>2. Правила ведення спостереження та запису його результатів.</li> <li>3. Правила організації спостереження під час служби на місці та під час руху.</li> </ol>	1.11 2.3
	5	Групове заняття	2	<p>Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення при різних обставинах.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення за відсутності особи, що його вчинила.</li> </ol>	1.11 3.20

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Послідовність дій прикордонника при виявленні предметів, які за зовнішніми ознаками можуть бути підготовленими до переправлення через кордон без виявлення осіб, що можуть бути до цього причетні. 3. Послідовність дій прикордонника при виявленні ознак правопорушення та затримання особи, що підозрюється у його вчиненні.	
		Самостійна робота	6	Ознаки доріжки слідів, які вказують на напрямок руху правопорушників.	2.1 3.14 3.17
	6	Групове заняття	2	Правила пошуку та переслідування правопорушника, перевірки документів та опитування громадян. Навчальні питання: 1. Способи пошуку та переслідування правопорушника та положення зброї під час переслідування. 2. Послідовність дій прикордонника при перевірці документів у громадянина (особи). 3. Правила опитування громадян (осіб).	1.11 1.25 1.30 3.12
	7	Групове заняття	2	Правила дій прикордонника при затриманні та конвоюванні правопорушників. Навчальні питання: 1. Способи затримання правопорушника та положення зброї під час затримання. 2. Правила дій прикордонника після затримання правопорушника. 3. Правила дій прикордонника при конвоюванні правопорушників (одиначного правопорушника або групи).	1.11 1.30 1.31
	8	Групове вправа (слідові містечко)	2	Послідовність дій та зміст доповідей прикордонника на службі. Навчальні питання: 1. Зміст доповіді прикордонника при виявленні літального апарату або морського судна (корабля). 2. Послідовність дій та зміст доповіді прикордонника при виявленні доріжки слідів та особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. 3. Зміст доповіді прикордонника з прибуттям до місця несення служби та з прибуттям в підрозділ після служби.	1.11 1.27 3.20
		Самостійна	4	Вимоги до прикордонників які заступають на службу в складі	1.11

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		робота		прикордонних нарядів.	2.1
	9	Групове вправа (розташування)	2	Підготовка прикордонника до служби. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника з прибуттям на підготовку до служби. 2. Дії прикордонника на теоретичній та практичній підготовці з питань порядку несення служби у прикордонному наряді, в який призначається прикордонник. 3. Дії прикордонника під час отримання інструктажу. 4. Дії прикордонника під час озброєння та екіпіровки. 5. Дії прикордонника з прибуттям на отримання наказу та після отримання наказу на охорону державного кордону.	1.11 2.3 3.20
<b>4</b>			<b>14</b>	<b>Практика служби прикордонних нарядів</b>	
	1	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	6	Дії прикордонника у разі виявлення ознак правопорушень в основних видах прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника після отримання наказу на охорону державного кордону. 2. Дії прикордонника під час несення служби. 3. Дії прикордонника при виявленні правопорушення. 4. Дії прикордонника з прибуттям в підрозділ по завершенню служби.	1.11 1.19 3.17
	2	Практичне заняття ПЦЗНП Тп, ІК	6	Дії прикордонника при застосуванні заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї в основних видах прикордонних нарядів. Навчальні питання: 1. Дії прикордонника при перевірці документів у громадянина (особи). 2. Дії прикордонника при виявленні правопорушення. 3. Дії прикордонника при не виконанні правопорушником законних вимог прикордонника. 4. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, зброї прикордонником на службі для припинення правопорушення та дії після їх застосування.	1.11 1.30 2.3
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №№1-4.	По темі №№1-4
		Самостійна робота	2	Підготовка до контрольної роботи	По темі №№3,4

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	3	Контрольна робота	2	<b>Модульний контроль №2</b> Контрольна робота по темам №3, 4.	По темі №№3,4
<b>Разом за 3семестр</b>			<b>56</b>		

<b>IV семестр</b>					
№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
<b>Прикордонна задача №2</b>			<b>120/84</b>	<b>Теорія прикордонної служби підрозділу охорони державного кордону</b>	
<b>5</b>			<b>24/12</b>	<b>Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду</b>	
	1	Групове заняття	2	Старший прикордонного наряду. Навчальні питання: 1. Старший прикордонного наряду та вимоги до нього. 2. Обов'язки та права старшого прикордонного наряду. 3. Випадки зміни обстановки, в яких старший прикордонного наряду доповідає в найкоротший строк	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
		Самостійна робота	2	Вимоги до старшого прикордонного наряду та порядок його призначення.	1.11., 2.1., 2.2., 4.3.
	2	Групове заняття	2	Дії старшого під час підготовки прикордонного наряду до служби та з отриманням наказу на охорону державного кордону. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду під час підготовки до служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з одержанням наказу на охорону державного кордону.	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
		Самостійна робота	2	Роль і місце старшого прикордонного наряду у здійсненні підготовки складу наряду до служби.	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
3	Групове заняття	2	Побудова службового порядку і керівництво службою прикордонного наряду. Навчальні питання: 1. Можливі варіанти та вимоги до побудови службового порядку прикордонного наряду.	1.11., 1.22., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 3.21., 4.3.	

				2. Здійснення керівництва складом прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону.	
	4	Групове заняття	2	Дії старшого прикордонного наряду при виявленні доріжки слідів особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду при виявленні доріжки слідів особи, що підозрюється у вчиненні правопорушення. 2. Розпорядження старшого прикордонного наряду складу наряду на переслідування правопорушника та під час переслідування. 3. Дії старшого прикордонного наряду при затриманні одиночних правопорушників та групи правопорушників та після затримання.	1.11., 2.1., 2.2., 3.14., 3.20., 4.3.
		Самостійна робота	4	Дії старшого прикордонного наряду по пошуку правопорушника у разі відсутності слідів або інших ознак правопорушення. Побудова службового порядку.	1.11., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
	5	Групове заняття	2	Дії старшого прикордонного наряду в умовах злісної непокори законним вимогам прикордонників, загрози їх життю та життю громадян. Навчальні питання: 1. Вибір засобів впливу на правопорушника та розпорядження, які подає старший прикордонного наряду. 2. Дії старшого прикордонного наряду після застосування зброї, спеціальних засобів, службових собак для припинення правопорушення.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
		Самостійна робота	4	Підготовка до контрольної роботи по темі №5.	По темі №5
	6	Контрольна робота	2	<b>Контрольна робота по темі №5.</b> Теоретичні основи служби старшого прикордонного наряду	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.
<b>6</b>			<b>38/24</b>	<b>Практика дій старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону</b>	
	1	Практичне заняття ПЦЗНП, Тп	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Контрольний пост». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з прибуттям до місця несення служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду по припиненню правопорушень.	1.5., 1.7., 1.9., 1.11., 1.25., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.

			4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.		
	Самостійна робота	4	Визначення сигналів для керування прикордонним нарядом і підтримання взаємодії між прикордонниками.	1.11., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
	Самостійна робота	4	Ведення розвідувально-пошукових дій.	1.11., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
2	Практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Розвідувально-пошукова група». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
3	Практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань в прикордонному наряді «Група реагування». Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.11., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
	Самостійна робота	6	Підготовка до контрольного практичного заняття	По темі №6	
4	Контрольне практичне заняття ПЦЗНП, Тп, ІК	6	<b>Модульний контроль №3</b> Дії старшого прикордонного наряду при виконанні завдань з охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Дії старшого прикордонного наряду з організації служби. 2. Дії старшого прикордонного наряду з керівництва службою. 3. Дії старшого прикордонного наряду з припинення правопорушень. 4. Доповідь старшого прикордонного наряду про результати служби.	1.5., 1.7., 1.9., 1.11., 1.25., 1.26., 1.30., 2.1., 2.2., 3.20., 4.3.	
7		52/42	<b>Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону.</b>		
	1	Групове заняття	2	Підрозділ охорони державного кордону та його характеристика. Навчальні питання: 1. Підрозділ охорони державного кордону та його завдання.	1.2., 1.10., 1.12., 1.23., 2.5., 4.3.

				2. Призначення та завдання основних структурних підрозділів. 3. Характеристика ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону, умовні знаки і скорочення, які при цьому використовуються.	
2	Групове заняття	2	Основні загрози та ризики на державному кордоні України та їх вплив на оперативно-службову діяльність підрозділу охорони державного. Навчальні питання: 1. Характеристика правопорушень, протидію яким законодавством віднесено до компетенції підрозділів охорони державного кордону. 2. Основні виклики воєнно-політичної обстановки на українсько-російському кордоні. 3. Характеристика провокацій на державному кордоні.	2.2., 3.1., 3.2., 3.30., 4.1., 4.3.	
3	Групове заняття	2	Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону і правила їх застосування. Навчальні питання: 1. Характеристика сил, їх призначення і порядок застосування в охороні державного кордону. 2. Засоби підрозділів охорони державного кордону і правила їх використання, умовні знаки і скорочення, які використовуються для їх позначення. 3. Вимоги до знань прикордонником ділянки відповідальності підрозділу охорони державного кордону	1.11., 1.12., 1.14., 1.23., 2.5., 4.3.	
4	Групове заняття	2	Підрозділ дільничних інспекторів прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Склад, призначення та завдання підрозділу ДПС. 2. Місце та способи діяльності ДПС, умовні знаки і скорочення, які використовуються для їх позначення.	1.2., 1.12., 1.13., 1.14., 1.15., 1.23., 2.2., 4.3.	
5	Групове заняття	2	Оперативно-службова діяльності підрозділу охорони державного кордону та її зміст. Навчальні питання: 1. Зміст поняття охорона державного кордону. 2. Зміст поняття участь в боротьбі з організованою злочинністю та протидія незаконній міграції в межах контрольованого прикордонного району. 3. Зміст поняття координація діяльності, пов'язаної з захистом державного кордону	1.1., 1.2., 1.8., 1.12., 2.5., 4.3.	

6	Групове заняття	2	<p>Форми оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону</p> <p>Навчальні питання:</p> <p>1. Сутність форм оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону.</p> <p>2. Прикордонна служба, як основна форма оперативно-службової діяльності прикордонного підрозділу.</p>	1.2., 1.12., 1.14., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.
7	Групове заняття	2	<p>Вимоги до побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону</p> <p>Навчальні питання:</p> <p>1. Побудова охорони державного кордону, її елементи та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення.</p> <p>2. Зміст поняття «зосередження основних зусиль» та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення.</p> <p>3. Роль і місце державних органів, органів самоврядування та громадських організацій в охороні державного кордону.</p>	1.12., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.
8	Групове заняття	2	<p>Складові побудови охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону</p> <p>Навчальні питання:</p> <p>1. Збирання (добування) та обробка даних обстановки, їх складові та умовні позначення і скорочення, які використовуються для їх позначення.</p> <p>2. Зміст реалізації даних обстановки.</p> <p>3. Здійснення режимних і контрольних заходів.</p> <p>4. Інженерно-технічний контроль.</p> <p>5. Готовність до застосування чергових сил (засобів) і резервів та умовні знаки і скорочення, які використовуються для їх позначення.</p>	1.12., 1.23., 1.29., 2.2., 2.5., 4.3.
	Самостійна робота	2	Ознайомлення з оперативно-службовими документами, які розробляються та ведуться в підрозділі охорони державного кордону.	1.23., 1.24., 2.4., 3.29., 4.3.
9	Групове заняття	2	<p>Правила використання умовних знаків і скорочень в підрозділі охорони державного кордону.</p> <p>Навчальні питання:</p> <p>1. Умовні знаки та правила користування ними.</p> <p>2. Скорочення та правила користування ними.</p>	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 3.29., 4.3.
10	Практичне заняття	2	<p>Відображення умовних знаків і скорочень в документах підрозділу охорони державного кордону.</p> <p>Навчальні питання:</p>	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 3.29.,

			1. Відображення умовних знаків. 2. Відображення скорочень.	4.3.
11	Практичне заняття	6	Використання умовних знаків та скорочень при відображенні обстановки на ділянці підрозділу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Відображення обстановки з використанням умовних знаків та скорочень на схемі ділянки. 2. Опис обстановки з використанням скорочень.	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 3.29., 4.3.
	Індивідуальна робота (ІРГР)	2	Графічна робота «Умовні знаки та скорочення, які використовуються в оперативно-службових документах підрозділу охорони державного кордону».	1.23., 1.24., 1.25., 2.2., 2.4., 3.29., 4.3.
12	Групове заняття	2	Охорона військового містечка підрозділу охорони державного кордону прикордонним нарядом «Чатовий». Навчальні питання: 1. Правила пропускового режиму підрозділу охорони державного кордону. 2. Склад, призначення, екіпіровка та обов'язки прикордонного наряду «Чатовий».	1.5., 1.11., 1.12., 2.1., 4.3.
13	Групове заняття	2	Центр управління службою підрозділу охорони державного кордону Навчальні питання: 1. Центр управління службою підрозділу охорони державного кордону та його завдання. 2. Режим та зміст діяльності центру управління службою.	1.10., 1.11., 1.28., 1.31., 2.1., 2.5., 4.3.
14	Групове заняття	4	Склад, призначення та екіпіровка прикордонних нарядів «Старший зміни прикордонний нарядів», «Черговий підрозділу охорони державного кордону» та їх помічників. Навчальні питання: 1. Склад, призначення, екіпіровка та порядок виконання завдань прикордонним нарядом «Старший зміни прикордонний нарядів» та його помічником. 2. Склад, призначення, екіпіровка та порядок виконання завдань прикордонним нарядом «Черговий підрозділу охорони державного кордону» та його помічником.	1.11., 1.28., 1.29., 2.3., 2.1., 2.5., 3.4., 3.20., 4.3.
15	Група вправа	6	Діяльність центру управління службою. Навчальні питання: 1. Діяльність оперативно-чергової служби в повсякденних умовах. 2. Діяльність оперативно-чергової служби у разі зміни (ускладнення)	1.11., 1.28., 1.29., 2.1., 2.3., 2.5., 3.20., 4.3.

				обстановки.	
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №7	По темі №7
		Самостійна робота	4	Підготовка до контрольної роботи по темі №7.	По темі №7
	16	Контрольна робота	2	<b>Модульний контроль №4</b> Контрольна робота по темі №7 Теоретичні основи оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону.	По темі №7
<b>Диференційований залік</b>			<b>6</b>		
<b>Разом за 4 семестр</b>			<b>120/84</b>		
<b>Разом за 2 курс</b>			<b>210/140</b>		

## 3-й курс

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Літерату ра
<b>Прикордонна задача № 3</b>			<b>60/50</b>	<b>Управління підрозділом охорони державного кордону.</b>	
<b>8</b>			<b>30/24</b>	<b>Теоретичні основи управління службою підрозділу охорони державного кордону.</b>	
	1	Групове заняття	2	Зміст підготовки та участі начальника підрозділу охорони державного кордону у службовій нараді начальника відділу прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Порядок отримання завдання з оперативно-службової діяльності. 2. Зміст усвідомлення отриманого завдання та висновки з усвідомлення отриманого завдання. 3. Зміст планування діяльності підрозділу охорони державного кордону щодо виконання рішення начальника відділу прикордонної служби.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	2	Групове заняття	2	Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по прийняттю рішення на здійснення оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Елементи обстановки, які оцінює начальник підрозділу охорони державного кордону та формує з них висновки.	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Зміст пропозицій в рішення начальника відділу прикордонної служби.	
	3	Групове заняття	4	<p>Методика роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по плануванню охорони кордону.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Методика складання плану охорони кордону.</li> <li>2. Методика складання розподілу часу.</li> <li>3. Методика складання розрахунку сил та засобів для дій у випадку зміни обстановки.</li> </ol>	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	4	Групове заняття	2	<p>Способи доведення завдань начальником підрозділу охорони державного кордону.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Підготовка до проведення службової наради.</li> <li>2. Порядок проведення прикордонного розрахунку.</li> <li>3. Постанова наказу на охорону кордону.</li> </ol>	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	5	Групове заняття	2	<p>Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації взаємодії.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Зміст уточнення взаємодії між взаємодіючими підрозділами, органами та організаціями.</li> <li>2. Зміст взаємодії між прикордонними нарядами та дільничними інспекторами прикордонної служби під час постановки наказу на охорону кордону.</li> </ol>	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	6	Групове заняття	2	<p>Зміст підготовки зміни прикордонних нарядів до несення служби.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Теоретична підготовка.</li> <li>2. Практична підготовка.</li> <li>3. Проведення інструктажу.</li> </ol>	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	7	Групове заняття	2	<p>Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по управлінню службою.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Збір, узагальнення даних обстановки начальником підрозділу охорони державного кордону.</li> </ol>	1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Реалізація даних обстановки.	
	8	Групове заняття	2	Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо контролю виконання завдань оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Вимоги до контролю за службою прикордонних нарядів. 2. Зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону щодо аналізу оперативно-службової діяльності.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2.5
	9	Групове заняття	2	Особливості здійснення оперативно-службової діяльності та змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах. Навчальні питання: 1. Особливості охорони державного кордону на морській ділянці. 2. Особливості охорони державного кордону на річках, озерах та інших водоймах. 3. Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону на морській ділянці, на річках, озерах та інших водоймах.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2.5, 1.22, 1.27
	10	Групове заняття	2	Особливості здійснення оперативно-службової діяльності та змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в гірсько-лісистій місцевості. Навчальні питання: 1. Особливості охорони державного кордону в горах. 2. Особливості охорони державного кордону в лісистій місцевості. 3. Заходи безпеки в гірсько-лісистій місцевості. 4. Умови, які перешкоджають виконанню завдань.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2.5, 1.22, 1.27
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №8	По темі №8
		Самостійна робота	4	Підготовка до контрольної роботи з теми №8	По темі №8
	11	Контрольна робота	2	<b>Модульний контроль №5</b> Контрольна робота по темі №8	По темі №8
<b>Разом за 5 семестр</b>			<b>30/24</b>		
<b>VI семестр</b>					
<b>9</b>			<b>30/26</b>	<b>Практика в роботі начальника підрозділу охорони державного кордону з організації та керівництва оперативно-службовою</b>	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				<b>діяльністю.</b>	
	1	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону з книгою прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Оформлення розділів книги прикордонної служби. 2. Здійснення доповіді загальної обстановки, що склалась на ділянці відповідальності підрозділу охорони державного кордону. 3. Вивчення розпорядження начальника відділу прикордонної служби на здійснення оперативно-службової діяльності на місяць.	1.20, 2.5
	2	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Отримання завдання в начальника відділу прикордонної служби з оперативно-службової діяльності на наступний місяць. Навчальні питання: 1. Усвідомлення отриманого завдання та формулювання висновків з нього. 2. Оформлення деталізованого переліку заходів.	1.20, 1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	3	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Підготовка пропозицій в рішення на охорону державного кордону. Навчальні питання: 1. Доповідь висновків з оцінки обстановки. 2. Формування пропозицій в рішення на охорону державного кордону. 3. Доповідь пропозицій в рішення на охорону державного кордону.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	4	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Складання плану охорони державного кордону, розподілу часу та розрахунку сил та засобів на випадок реалізації даних обстановки. Навчальні питання: 1. Складання плану охорони державного кордону. 2. Складання розподілу часу. 3. Складання розрахунку сил та засобів.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	5	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Постановка завдань. Навчальні питання: 1. Проведення службової наради. 2. Проведення прикордонного розрахунку.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	6	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Проведення безпосередньої підготовки зміни прикордонних нарядів до служби. Навчальні питання:	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				1. Практична частина безпосередньої підготовки. 2. Проведення інструктажу зміни прикордонних нарядів.	
	7	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Визначення завдань прикордонним нарядам. Навчальні питання: 1. Підготовка до постановки наказу на охорону державного кордону. 2. Постановка наказу на охорону державного кордону прикордонному наряду.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
	8	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Управління оперативно-службовою діяльністю. Навчальні питання: 1. Збір, узагальнення даних обстановки начальником підрозділу охорони державного кордону. 2. Віддача розпоряджень при зміні обстановки.	1.11, 1.12, 1.21, 1.30, 2.3, 2,5
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №9	По темі №9
		Самостійна робота	2	Підготовка до контрольної роботи з теми №9	По темі №9
	9	Контрольна робота	4	<b>Модульний контроль №6</b> Тактична летучка 1. Тестування з теоретичних питань по темам 8, 9. 2. Тактична летучка.	По темі №9
<b>Разом за 6 семестр</b>			<b>30/26</b>		
<b>Разом за 3 курс</b>			<b>60/50</b>		

#### 4-й курс

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
<b>Прикордонна задача № 4</b>			<b>90/80</b>	<b>Організація та керівництво оперативно-службовою діяльністю підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки.</b>	
<b>VII семестр</b>					
<b>10</b>			<b>20/18</b>	<b>Організація та ведення пошукових дій на ділянці підрозділу охорони державного кордону.</b>	
	1	Групове заняття	2	Основи спеціальних заходів з пошуку правопорушників та послідовність роботи начальника підрозділу охорони державного кордону по їх	1.9.,1.11., 1.14,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				організації. Навчальні питання: 1. Елементи службового порядку підрозділу охорони державного кордону та їх способи дій. 2. Завчасна підготовка підрозділу охорони державного кордону до проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 3. Організація спеціальних заходів з пошуку правопорушників на ділянці підрозділу охорони державного кордону.	1.18.,2.11
	2	Практичне заняття (клас кафедри)	2	Основні оперативно-тактичні розрахунки плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Проведення основних оперативно-тактичних розрахунків щодо пошуку правопорушників.	1.9.,1.11., 1.14, 1.18.,2.11, 3.19
	3	Практичне заняття (клас кафедри)	4	Розробка плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Розробка графічної частини плану спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 2. Розробка пояснювальної записки.	1.9.,1.11., 1.14, 1.18.,2.11
	4	Практичне заняття (клас кафедри)	6	Організація спеціальних заходів з пошуку правопорушників начальником підрозділу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Визначення заходів, які необхідно провести негайно. 2. Оцінка обстановки та прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.18.
	5	Групова вправа	4	Тактична летучка. Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо прийняття рішення на проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення. 2. Оформлення рішення на схемі ділянки відповідальності.	1.8, 1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.19
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №10	По темі №10

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
11			10/8	<b>Основи оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби.</b>	
	1	Лекція	2	Основні підрозділи охорони державного кордону прикордонного загону. Навчальні питання: 1. Відділ прикордонної служби – основний підрозділ охорони державного кордону. 2. Завдання та призначення мобільних підрозділів.	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18.
	2	Групове заняття	2	Структурні підрозділи відділу прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Призначення основних підрозділів відділу прикордонної служби. 2. Завдання основних структурних підрозділів відділу прикордонної служби.	1.9.,1.12., 1.19.
	3	Групове заняття	2	Підготовка та здійснення оперативно-службової діяльності відділом прикордонної служби. Навчальні питання: 1. Загальні положення з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році. 2. Організація оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби на місяць.	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18., 3.19., 3.27.
		Самостійна робота	2	Підготовка до контрольної роботи по темі №№10,11.	По темі №№10,11
4	Контрольна робота	2	<b>Модульний контроль №7</b> Тактична летучка «Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки».	1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.18.	
<b>Разом за 7 семестр</b>			30/26		
<b>VIII семестр</b>					
12			32/30	<b>Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо локалізації кризових ситуацій</b>	
	1	Групове заняття	2	Сили і засоби підрозділу охорони державного кордону для реагування на зміни в обстановці. Навчальні питання: 1. Сили і засоби для реагування на зміни в обстановці. 2. Порядок дій сил і засобів для реагування на зміни в обстановці.	1.8, 1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	2	Групове заняття	2	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				Навчальні питання: 1. Алгоритм дій начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки. 2. Особливості змісту роботи начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах.	2.11, 3.1.,3.19.
	3	Групова вправа (клас кафедри)	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону при блокуванні військового містечка. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку та управління ними.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	4	Групова вправа (клас кафедри)	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону по припиненню не збройних провокації противника. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	5	Групова вправа (клас кафедри)	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону по припиненню збройних провокацій противника. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки. 2. Прийняття рішення. 3. Постановка завдань елементам службового порядку.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
		Індивідуальна робота	2	Конспект з теми №12	По темі №12
	6	Групова вправа (клас кафедри)	6	<b>Модульний контроль №8</b> Тактична летучка «Робота начальника підрозділу охорони державного кордону в різних умовах обстановки». Навчальні питання: 1. Вирішення тестових завдань. 2. Прийняття рішення. 3. Оформлення рішення на схемі ділянки відповідальності.	1.8.,1.11, 1.14, 1.19, 2.11, 3.1.,3.19.
	7	Лекція (таємно)	2	Забезпечення національної безпеки прикордонним загоном на ділянці	1.11, 1.14,

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				відповідальності. Навчальні питання: 1. Вимоги директиви щодо забезпечення прикордонним загоном національної безпеки на ділянці відповідальності. 2. Способи виконання завдань.	1.19, 2.11, 3.1.,3.19., 3.27.
<b>13</b>			<b>22/18</b>	<b>Модульний контроль №9</b> <b>Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо здійснення оперативно-службової діяльності.</b>	
		Самостійна робота	4	Підготовка до рольової гри	1.9.,1.12., 1.18.,1.24. , 1.25.,2.11.
	1	Рольова гра ПЦЗНП	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо організації оперативно-службової діяльності. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення на здійснення оперативно-службової діяльності. 2. Планування оперативно-службової діяльності. 3. Розробка плану проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24. , 1.25.,2.11.
	2	Рольова гра ПЦЗНЦ	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону з керівництва службою. Навчальні питання: 1. Постановка завдань. 2. Збір даних обстановки на реагування на її зміни.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24. , 1.25.,2.11.
	3	Рольова гра ПЦЗНЦ	6	Робота начальника підрозділу охорони державного кордону щодо припинення правопорушення. Навчальні питання: 1. Прийняття рішення на проведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників. 2. Управління елементами службового порядку.	1.9.,1.12., 1.18.,1.24. , 1.25.,2.11.
<b>Екзамен</b>			<b>6</b>		
<b>Разом за VIII семестр</b>			<b>60/54</b>		
<b>Разом за 4 курс</b>			<b>90/80</b>		

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Разом за дисципліну			300/270		

## ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

### 1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Закон України «Про державний кордон України».
- 1.2. Закон України «Про Державну прикордонну службу України».
- 1.3. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону».
- 1.4. Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України».
- 1.5. Закон України «Про Національну поліцію».
- 1.6. Постанова Кабінету міністрів України № 1306 від 10 жовтня 2001 року «Про Правила дорожнього руху».
- 1.7. Постанова Кабінету міністрів України № 1147 від 27 липня 1998 року «Про прикордонний режим» (зі змінами).
- 1.8. Постанова Кабінету міністрів України № 48 від 18 січня 1999 року «Порядок здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні».
- 1.9. Постанова Кабінету міністрів України № 1199 від 03 серпня 1998 року «Про контрольовані прикордонні райони».
- 1.10. Розпорядження Кабінету міністрів України № 687-р від 24 липня 2019 року «Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року».
- 1.11. Інструкція про службу прикордонних нарядів Державної прикордонної служби України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.10.2015 року № 1261 (зі змінами: наказ МВС від 09.03.2021 №178).
- 1.12. Положення про відділ прикордонної служби, затверджене наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.04.2016 року №311.
- 1.13. Інструкція про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04.08.2017 року № 689.
- 1.14. Інструкція з організації службової діяльності дільничних інспекторів прикордонної служби державної прикордонної служби України затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.05.2018 року № 396.
- 1.15. Інструкція про роботу з громадськими формуваннями з охорони державного кордону затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України № 948 від 15 вересня 2014 року.
- 1.16. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.08.2017 №686 «Про затвердження Порядку в'їзду і перебування в місцевості, яка знаходиться між державним кордоном і лінією прикордонних інженерних споруджень, громадян України та інших осіб».
- 1.17. Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1075 від 07.09.2015 року «Про затвердження Додаткових тимчасових режимних обмежень у контрольованих прикордонних районах».

1.18. Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 6 від 12.01.2016 року «Про затвердження Положення про прикордонних представників та їх апарат».

1.19. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 45 від 28.03.2016 р. «Про вдосконалення організації прикордонно-представницької роботи».

1.20. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23 листопада 2020 р. № 120 «Про організацію ведення, обліку та зберігання службових документів».

1.21. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23 листопада 2020 року № 130 «Про основні засади організації оперативно-службової діяльності підрозділів охорони державного кордону у 2021 році».

1.22. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 08 грудня 2020 року №127 «Про організацію та здійснення перевірок державного кордону, інженерних споруд і загороджень, берегової смуги та узбережжя прикордонних водних об'єктів у 2021 – 2022 роках».

1.23. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 61 від 19 липня 2019 року «Про затвердження порядку оформлення графічних оперативно-службових (бойових) документів в Державній прикордонній службі України».

1.24. Інструкція з діловодства в Державній прикордонній службі України, затверджена наказом Адміністрації Держприкордонслужби України від 31 грудня 2020 року № 144.

1.25. Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України № 374 від 29 серпня 2009 року Про схвалення методичного посібника «Відомчі стандарти культури прикордонної служби».

1.26. Інструкція про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України, затверджена наказом АДПСУ від 21.10.2003 року №200.

1.27. Наказ Голови Держкомкордон України від 17.12.1997 р. № 460 «Про затвердження Інструкції по спостереженню, оповіщенням та донесення у ПВУ на морській (річковій) ділянці державного кордону і у виключній (морській) економічній зоні».

1.28. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 70 від 4.02.2009 року «Про організацію діяльності центрів управління службою в Державній прикордонній службі України».

1.29. Інструкція з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України Частина I, затверджена наказом АДПС України від 29.12.2009 року №1040 (зі змінами).

1.30. Інструкція з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України Частина II, затверджена наказом АДПС України від 29.12.2009 року №1040 (зі змінами).

## **2. Базова**

2.1. Служба прикордонних нарядів : навчальний посібник / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2017. – 446 с.

2.2. Основні положення підготовки інспектора прикордонної служби до дій в різних умовах обстановки : навчальний посібник / авторський колектив: Видавництво НАДПСУ, 2020. 457 с.

2.3. Алгоритм дій посадових осіб підрозділу охорони державного кордону: Навчальний посібник. - Хмельницький: Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, 2019. - 76 с.

2.4. Основні графічні оперативно-службові документи, які розробляються в підрозділі охорони державного кордону : альбом схем / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. - 95 с.

2.5. Управління прикордонним підрозділом: навчальний посібник / авторський колектив – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2020. - 421 с.

### 3. Допоміжна

3.1. Охорона та захист державного кордону в умовах загострення воєнно-політичної обстановки : підручник / колектив кафедри. – Хмельницький, 2016. – 220 с.

3.2. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 167 від 02.03.2006 року «Про здійснення в Державній прикордонній службі України провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 85, 121-1, 185-10, 191, 195, 202, 203, 204, 204-1, 205, 206, 206-1, 207 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

3.3. Наказ МВС України №971 від 30 листопада 2018 року «Про затвердження Положення про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України».

3.4. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 996 від 09 жовтня 2018 року «Про затвердження Плану реагування Державної прикордонної служби України на надзвичайні ситуації».

3.5. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 69 від 21 серпня 2018 року «Про сили і засоби Державної прикордонної служби України для реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру».

3.6. Конвенція ООН по міжнародному морському праву від 10 грудня 1982 року (Ратифіковано Законом від 03.06.99 N 728-XIV ( 728-14 )// ВВР. – 1999. - N 31. – 254ст.).

3.7. Методичні рекомендації «Основні підходи до використання в охороні державного кордону новітніх технічних засобів».

3.8. Порядок роботи органів управління Державної прикордонної служби України з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році або іншому періоді, затверджений наказом МВС від 26 квітня 2018 року № 350.

3.9. Методичні рекомендації з організації охорони державного кордону в місцях тривалого несення служби – Київ, 2016 року.

3.10. Методичні рекомендації з організації прикордонно-представницької діяльності від 28 березня 2016 року схвалені Заступником Головного Прикордонного Уповноваженого України В. Серватюком.

3.11. Тимчасовий порядок здійснення контролю за переміщенням осіб, транспортних засобів та вантажів вздовж лінії зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, затверджений наказом першого заступника керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України (керівника Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей) №27-ог від 22 січня 2015 року.

3.12. Сторожук В.Ф., Фаріон О.Б., Білорус А.М. Збірник нормативно-правових актів з питань прикордонної служби. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2011. –352 с.

- 3.13. Царьов Ю.О., Купрієнко Д.А. Засоби візуального спостереження охорони державного кордону: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2010. – 164 с.
- 3.14. Альбом схем з слідопитства. Видавництво ПВУ, 1994. – 24 с.
- 3.15. Руденко В.П., Мазур В.Ю., Ставицький О.М. Організація та методика проведення тренувань особового складу прикордонної застави зі слідопитства: Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2002. – 47 с.
- 3.16. Литвин М. М., Мисик А. Б., Катеринчук І. С. Методики оперативно-тактичних розрахунків: навчальний посібник / - Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2004. – 108 с.
- 3.17. Моніторинг державного кордону на ділянці відділу прикордонної служби: навчальний посібник / Трембовецький О.Г., Білорус А.М. та ін. - Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2015. - 251 с.
- 3.18. Охорона державного кордону прикордонним підрозділом: навчальний посібник / О. Г. Трембовецький, С. О. Каштелян, І. Г. Блощинський та ін. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. – 276 с.
- 3.19. Робота з місцевим населенням в прикордонних областях: навчальний посібник / Матусяк Е.В., Сторожук В.Ф., та ін.. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2013 р. – 240 с.
- 3.20. Служба прикордонних нарядів: курс лекцій / Баратюк В. І., Паламарчук Ю.С., Каштелян С. О. та ін. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2008 р.
- 3.21. Тактика застосування сил та засобів підрозділів охорони кордону в умовах ускладнення соціально–політичної (військово-політичної) обстановки. Навчальний посібник / Кривий І.В., Трембовецький О.Г., Білорус А.М., та ін.– Хмельницький: НАДПСУ, 2016 р – 185 с.
- 3.22. Протоколи між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Головним Комендантом Прикордонної варті Республіки Польща про спільне патрулювання від 08.12.2010 та від 25.09.2014.
- 3.23. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Молдова про спільне патрулювання українсько-молдовського державного кордону від 20.12.2011.
- 3.24. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Прикордонною службою Республіки Молдова про організацію спільного патрулювання на українсько-молдовському державному кордоні від 06.06.2012.
- 3.25. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Поліцією Угорщини про спільне патрулювання українсько-угорського державного кордону від 29.10.2013.
- 3.26. Угода між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Міністерством внутрішніх справ Словацької Республіки про спільне патрулювання українсько-словацького державного кордону від 30.10.2013.
- 3.27. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону від 21.04.2016.
- 3.28. Протокол між Адміністрацією Держприкордонслужби України та Міністерством внутрішніх справ Румунії щодо виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про спільне патрулювання українсько-румунського державного кордону від 31.05.2016.

3.29. Тимчасовий порядок оформлення оперативних (бойових) документів, затверджений наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.09.2020 року №140.

3.30. Порядок здійснення охорони державного кордону України на звільнених територіях Луганської та Донецької областей, звіт про НДР – Хмельницький : НАДПСУ, 2021. – 316.

3.31. Методичні рекомендації щодо застосування безпілотних літальних апаратів Державної прикордонної служби України під час охорони державного кордону та В(М)ЕЗ України.

3.32. Телефонограма Адміністрації Держприкордонслужби від 15.03.2021 р Т/221-5658/0/6-21 «Про результати проведення наради» Вх № 1221 від 16.03.2021 р.

#### **4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)**

4.1. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України – <https://dpsu.gov.ua/>

4.2. Офіційний сайт Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького – <http://nadpsu.edu.ua>.

4.3. Модульне середовище НАДПСУ кафедри прикордонної служби - <https://lib.nadpsu.edu.ua/course/index.php?categoryid=8>

4.4. Прикордонна служба Польщі <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.5. Прикордонна служба Словацької Республіки <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.6. Прикордонна служба Угорщини <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.7. Прикордонна служба Румунії <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.8. Прикордонна служба Республіки Молдова <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.9. Прикордонна служба Республіки Білорусь <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4.10. Прикордонна служба РФ <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

#### **ОЦІНЮВАННЯ**

Поточне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

#### **ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)**

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи

самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідовує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

### **Дотримання академічної доброчесності**

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.